

УДК 159.98:614.23/25 (043.2)

Павка М.В.

Національний авіаційний університет, Київ

ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ТА ПРОЯВИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ЛІКАРІВ (НА ПРИКЛАДІ ЛІКАРІВ-КАРДІОЛОГІВ)

У вітчизняній психології поняття адаптації досліджувалось Ю.А. Александровським, І.М. Сеченовим, Є.П. Ільїним, А.В. Петровським, А.К. Марковою, у зарубіжній психології – Ж. Піаже; Г. Сельє. Під адаптацією розуміють пристосування організму, особистості, їхніх систем до характеру окремих впливів або до умов, що змінилися, життя в цілому. Для індивідуума соціально-психологічна адаптація є основною стосовно всіх інших видів адаптації, оскільки вона допомагає людині входити у професійну сферу, забезпечує посилення професійної позиції та високий рівень міжособистісних відносин.

У діяльності лікаря соціально-психологічна адаптація відіграє дуже велику роль, адже вона є необхідною для досягнення високого рівня професійної успішності. Професія лікаря є однією з найбільш складних, оскільки передбачає постійну взаємодію з іншими людьми та особисту відповідальність за їхнє життя та здоров'я. Саме соціально-психологічна адаптація забезпечує пристосування до складних умов діяльності лікаря, забезпечує сформованість соціально і професійно значущих засобів спілкування, поведінки, які професійне оточення визнає та підтримує. Цікавим є питання розгляду поняття соціально-психологічної адаптації у взаємозв'язку з поняттям емпатії. Емпатія виступає як вміння розуміти психічний та емоційний стан іншої людини, сприймати почуття співрозмовника, при цьому віддаючи собі звіт, що це емоції іншої людини. Наше припущення полягає у тому, що емпатія може сприяти соціально-психологічній адаптації лікаря, а також бути одним з її проявів.

Метою нашого дослідження було виявлення психологічних умов та проявів соціально-психологічної адаптації лікарів-кардіологів. Вибірку дослідження склали 20 лікарів-кардіологів, що працюють у Національному Військово-медичному клінічному центрі «Головний військовий клінічний госпіталь». У дослідженні було використано методику «Шкала емоційного відгуку» А. Меграбяна і Н. Епштейна та методику дослідження соціально-психологічної адаптації К. Роджерса-Р. Даймонда. Було виявлено, що 60% респондентів мають високий рівень соціально-психологічної адаптації, 40% респондентів мають середній рівень соціально-психологічної адаптації. У 55% досліджуваних виявлено високий рівень емпатії, у 45% досліджуваних – середній рівень емпатії. Всі досліджувані з високим рівнем адаптації мають високі показники емпатії. Отримані результати свідчать про те, що емпатія виступає необхідною умовою та проявом соціально-психологічної адаптації лікарів, сприяючи побудові ефективної міжособистісної взаємодії між пацієнтом та лікарем, між медичним персоналом і, як наслідок, досягненню високого рівня професійної успішності.

Науковий керівник: Барабаш С.Г., викладач